

Yhteiskuntakritiikin ja tutkija-aktivismiin tärkeydestä

Varpu Alasuutari, Sanna Karhu & Heidi Kosonen

Erja Laakkonen ja Arto O. Salonen (2022) toteavat tutkijuutta ja aktivismia käsittelevässä *Aikuiskasvat*-lehden pääkirjoituksessaan, että ”pohjimmiltaan tutkijuus ja aktivismi eivät ole kovin kaukana toisistaan”. Väite voi vaikuttaa poleemiselta, mutta se korostaa kiinnostavasti tutkijoiden yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ja yliopistojen kolmannen tehtävän tärkeyttä. Lisäksi on huomionarvoista, että tutkijat voivat toimia aktivistisesti monin eri tavoin joko työssään tai henkilökohtaisessa elämässään, jolloin tutkijan ja aktivistin roolit limittyvät toisiinsa (Juvonen 2025). Tällöin puhutaan tutkija-aktivismista.

Me kaikki kolme päätoimittajaa toimimme tavoilla, jotka voidaan lukea tutkija-aktivismiksi. Heidi on aktiivinen esimerkiksi ammattiyhdistyksessä, ja Sanna toimii muun muassa Elokapiinassa. Varpun tutkimus kietoutuu queer- ja transaktivismiin paitsi sateenkaariväestöä käsittelevien tutkimusaiheiden myös sateenkaariyhteisölle järjestettyjen yhteisötaapahtumien kautta. Toisille meistä on luontevampaa käyttää itsestään aktivistinimikettä kuin toisille, mutta meitä yhdistää ajatus, ettei aktivismiamme tai yhteiskunnallista aktiivisuuttamme voi täysin irrottaa tutkimustyöstämme tai roolistamme tutkijoina. Ei ole sattumaa, että paikannumme juuri sukupuolentutkimukseen.

Sukupuolentutkimus on kriittinen tieteenala, jonka lähtökohtana on pyrkimys paljastaa ja muuttaa yhteiskunnan valtasuhteita ja normatiivisia hierarkioita. Sukupuolentutkimuksella on siis poliittinen tiedonintressi; se tähtää erilaisten sortojärjestelmien purkamiseen ja alistettujen ryhmien vapauttamiseen. Erilaisista tiedonintresseistä johtuen kaikki ihmistieteellinen tutkimus, joka käsittelee sukupuolta (luonnontieteellisestä tutkimuksesta

puhumattakaan), ei välttämättä ole sukupuolentutkimusta. Tieteenalamme teoreettiset suuntaukset, käsitteenmuodostus ja menetelmät kumpuavat feministisistä teorioista, epistemologioista ja menetelmistä. Vaikka sukupuolentutkimusta määrittää vahvasti monitieteisyys, se on yllä mainittujen seikkojen vuoksi itsenäinen ja erillinen tieteenala. Sukupuolentutkimus ei siis pyri vain tuottamaan uutta tietoa, kuten perinteiset humanistiset ja yhteiskuntatieteelliset alat, vaan se tekee interventioita olemassa oleviin valtasuhteisiin (Pulkkinen 2015). Siksi tieteenalan voi ymmärtää aktivistisena alana.

Sukupuolentutkimuksen ja muiden kriittisten, maailman muuttamiseen sitoutuneiden tieteenalojen sekä tutkimussuuntausten arvon ymmärtäminen on entistä tärkeämpää nykyaikana. Tasa-arvon, demokratian ja vapauden ihanteita ja mahdollisuuksia eivät aikanamme haasta pelkästään erilaiset historiallisten valtasuhteiden muovaamat normatiiviset hierarkiat ja sortojärjestelmät, vaan myös fasismien, äärioikeiston ja taantumuksellisten ideologioiden nousu Euroopassa, Yhdysvalloissa ja muualla maailmassa.

Kriittisten tutkijoiden kannanotot ja aktivistinen toiminta nousevat erityiseen arvoon nykyhetkessä. Tasa-arvoa ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta tavoittelevia liikkeitä on alettu ongelmallisesti määritellä ääripäiksi väkivaltaisten ja ihmisarvoa kieltävien ideologioiden rinnalla. Tutkijoiden rohkeuden merkitystä korostaa myös se, että ”tolkun ihminen” on nostettu hyvän kansalaisen ihanteeksi. Tolkun ihminen ei kyseenalaista, ei kritisoi eikä puutu asioihin, vaikka kanssaeläjä vastaan hyökättäisiin ja demokratian perusteet rapautuisivat ympärillä. Hannah Arendtin hengessä meidän kriittisten tutkijoiden vastuulla on kyseenalaistaa kuuliaisen kansalai-

sen glorifiointi. Sorron ja väkivallan edessä osoitettu passiivisuus ja hiljaisuus – myös meneillään olevan palestiinalaisten kansanmurhan kohdalla – ovat banaalin, arkipäiväistyneen pahuuden ilmentymiä.

Tutkijoiden osallistuminen poliittiseen keskusteluun ei kuitenkaan välttämättä ole helppoa. Viime vuosina tutkijoiden yhteiskunnallista toimintaa ja keskusteluun osallistumista on yritetty enenevästi suitsia. Esimerkiksi perussuomalaiset ovat kritisoineet äänekäästi tiederahoituksen myöntöperusteita – etenkin rahoituksen myöntämistä sukupuolentutkimukselle. Erääksi ongelmaksi perussuomalaisten syksyllä 2025 julkaistussa pamfletissa nostettiin tieteenalan ja sen tutkijoiden aktivistinen orientatio (Junkkari 2025). Samalla usein juuri yhteiskuntakriittisten tieteenalojen tutkijoihin kohdistetaan vihapuhetta, painostusta ja häirintää, jonka tarkoitus on pelotella ja vaietaa (TJNK 2025). Erityisesti naiset ja vähemmistötaustaiset tutkijat sekä feminismiä, antirasismia ja eri vähemmistöjä tutkivat ovat usein maalitauluina (Kotilainen & Vuorelma 2021). Näissä olosuhteissa ei ole yllättävää, että Suomen uutisoitiin pudonneen akateemisen vapauden kansainvälisessä vertailussa 38 sijaa alaspäin kuluneen vuoden aikana (Pelttari 2025).

Yhtenä keinona kriittisen tutkimuksen ja tutkija-aktivismin vaientamisessa toimii käsitys ”oikeaa tiedettä” ohjaavasta ”heikosta objektiivisuudesta” eli oletus siitä, että objektiivinen tiede olisi täysin arvovapaa ja neutraalia (ks. esim. Poutanen 2023). Tieteellinenkin tieto on lähtökohtaisesti paikantunut tiettyyn historialliseen ja yhteiskunnalliseen tilanteeseen. Tutkijat eivät toimi tyhjiössä vaan aina jossakin yhteiskunnallismateriaalisessa todellisuudessa. Vaikka tieteellinen tieto – myös sukupuolentutkimuksellinen tieto – eroaa mielipiteistä ja arki-tiedosta tiedeyhteisöjen ylläpitämien tieteellisten kriteerien takia, se on silti inhimillinen käytäntö. Inhimillisenä käytäntönä se on aina jonkinlaisten arvojen ja olettamien muovaamaa, ja se voi joko ylläpitää sortavia rakenteita tai purkaa niitä (esim. Koskinen 2021; Saresma ym. 2025).

Feministiteoreetikoiden määrittelemälle ”voimakkaalle objektiivisuudelle” (Haraway 1988; Harding 1991) keskeistä onkin se, että tutkijat tunnistavat ja tunnustavat oman paikantuneisuutensa ja tiedonintressinsä sen sijaan, että näiden olemassaolo kiistettäisiin. Toisaalta tutkimus ja tutkijat, jotka

vaihtävät olevansa täysin arvoneutraaleja, ovat vain omaksuneet valtaposition, jossa oma paikantuneisuus peitetään ja kielletään.

Monet sukupuolentutkijat teoretisoivat feminististä kritiikkiä poliittisen toiminnan näkökulmasta. Esimerkiksi intersektionaalisuustutkija Patricia Hill Collinsin intellektuaalinen aktivismi (2013) pyrkii ravisuttamaan olemassa olevia valtarakenteita kahden strategian välityksellä: sisältäpäin, pyrkien vastustamaan valtarakenteita puhumalla vallasta totuudellisesti ja vakuuttavasti valtaapitäville (*speaking truth to power*), ja ulospäin, puhumalla suoraan ihmisille (*speaking truth to people*).

Myös Judith Butler on kirjoittanut kritiikistä poliittisena käytäntönä, jossa valtasuhteiden ja väkivaltaisten normien filosofinen analysointi yhdistyy muutokseen tähtäävään poliittiseen toimintaan. Hän on hyödyntänyt erityisesti Foucault’n ”rohkean puheen” (*parrhesia*) käsitettä teoretisoidakseen kritiikkiä käytäntönä, praxiksena. Vastoin kuitenkin Foucault’n melko yksilökeskeistä totuuden puhumisen ihannetta, Butler on käsitteellistänyt sitä kollektiivisena poliittisena toimintana, esimerkiksi mielenosoituksina, katujen valtaamisena ja väkivallattoman vastarinnan eri muotoina sekä lakkoina (Butler 2015). Esimerkkejä tällaisista ovat *Black Lives Matter*-liike, *Slut Walkit*, *Ni Una Menos*-liike ja Palestiina-aktivismi. Butlerin koko tuotantoa voidaan pitää filosofis-aktivistisena käytäntönä; vaikka filosofialla on itseisarvo hänen työssään, sitä – aivan kuten sukupuolentutkimustakin – määrittää vahva poliittinen sitoumus erilaisten sorron ja väkivallan muotojen lopettamiseksi (Karhu 2017). Toisaalta pelkällä filosofoinnilla harvoin saavutetaan poliittisiä muutoksia; siksi kriittinen ajattelu ja konkreettinen poliittinen toiminta edellyttävät toisiaan.

Prekaarien ryhmien väkivallaton protestoiminen ja vastarinta eivät ainoastaan tavoittele sorron lopettamista, vaan ne voivat samalla paljastaa kyseenalaistamattomia ja näennäisesti neutraaleja väkivallan muotoja. Väkivallattomuuden käytännöt voivat tuoda esiin esimerkiksi valtiollisen väkivallan muotoja (Butler 2020). Poliisi voi ottaa kiinni ja pidättää mielenosoittajia sekä tukahduttaa väkivaltaisesti väkivallattoman mielenosoituksen. Suomessa hyviä esimerkkejä tästä ovat rauhanomaisten ympäristö- ja ilmastoaktivistien kaasusumuttaminen, kovakourainen kohtelu ja kiinniotot. Ympäristöakti-

vismin rikollistaminen on toisaalta kiihtyvä globaali ilmiö ja varoittava esimerkki siitä, miten demokrati-aa rapautetaan poliittisten koneistojen sisällä (Lak-hani 2024).

Oikeistohallitukset voivat myös nimittää väki-vallattomia mielenosoittajia ”terroristeiksi” ja siten vääristellä väkivallan määritelmää ja alkuperää. Konservatiivioikeiston edustajat ovat kutsuneet esi-merkiksi elokapinalaisia tällä termillä (esim. Kosonen & Löf 2024). Väkivallaton vastarinta voi siis pal-jastaa yhteiskunnan syvään juurtuneita, antidemo-kraattisia ja kapitalismia suojaavia vallan ja väkival-lan muotoja. Sen sijaan, että hallitukset taistelisivat kaikin keinoin ekokatastrofia ja ilmastoromahdusta vastaan, ne poistavat poliisille ulkoistetun väkival-lan avulla kaduilta aktivistit, jotka vaativat tuhoka-pitalismin loppua ja elinkelpoista planeettaa – eivät vain itselleen, vaan kaikille.

Demokratian ja tutkijoiden sananvapauden huolestuttavat kaventamisyrittäykset osoittavat, että tällä hetkellä yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistumisella ja kriittisten puheenvuorojen anta-misella saattaa olla korkea kynnyks. Tästä huolimatta meidän on sukupuolentutkijoina välttämätöntä uskaltaa ottaa sitoutuneesti kantaa aikamme ilmi-öihin ja tutkimusaiheisiimme liittyvään yhteiskun-nalliseen keskusteluun. Tutkimuksen ja opetuksen lisäksi yliopistojen tehtäviin kuuluu yhteiskunnal-linen vuorovaikutus. Sukupuolentutkimuksen nä-kökulmasta tulkitsemme tämän tarkoittavan tut-kijoiden aktiivista ja kriittistä osallistumista yhteis-kunnalliseen keskusteluun feministisen ajattelun keinoin.

Kuten olemme jo aikaisemmissa pääkirjoituk-sissamme korostaneet, sukupuolentutkijoilla on erinomainen edellytykset antaa vahva panoksensa sortavien valtarakenteiden purkamiseen. Tämän seurauksena maailma voisi olla parempi myös muunlaisille elämänmuodoille kuin valkoiselle, hy-vin tienaa valkealle cisheteromiehelle.

Ajankohtaisen esimerkin siitä, miten tutkijat voi-vat vaikuttaa, tarjoaa Helsingin yliopiston tieteen-teikijöiden (HYT) syyskuun alussa julkaisema kannan-otto, jossa vaaditaan Helsingin yliopistoa toteutta-maan israelilaisten akateemisten instituutioiden boikotti Gazan kansanmurhan vuoksi (HYT 2025). Verkossa pidetyssä ylimääräisessä yhdistyksen ko-kouksessa kannanotto hyväksyttiin äänin 76–4. Yli-

opistoyhteisön suurimman ammattiyhdistyksen 95 prosentti tuki on selkeä viesti Helsingin yliopiston johdolle siitä, että tutkijayhteisö kannattaa vahvasti yhteistyösuhteiden katkaisemista israelilaisiin insti-tuutioihin yliopiston eettisten ohjeiden mukaisesti.

Esimerkki osoittaa, että vaikuttaminen on mah-dollista. Kuten Erja Laakkonen ja Arto O. Salonen (2022) kiteyttävät: ”Jokainen teko tai tekemättä jättäminen on kannanotto jonkinlaisen maailman puolesta.” Se, ettei ota kantaa, ei siis ole neutraalia. Tästäkin syystä olemme päättäneet julkaista tässä numerossa myös kansainvälisen *Feminists Against Genocide* -kannanoton, jossa vaaditaan palestiina-laisten kansanmurhan lopettamista ja Israelin aka-teemista boikottia sekä avataan seikkaperäisesti, miksi tämä on feministinen ja myös yliopistoja kos-kettava kysymys.

Lopuksi haluamme muistuttaa aktivismin myön-teisistä vaikutuksista paitsi yhteiskuntaan myös yksilöiden elämään ja toimijuuteen. Kuten Eloka-pina-liikkeeseen kuuluva tutkija Tuulia Reponen (2021) muistuttaa: ”Aktivismi vahvistaa tunnetta omista vaikutusmahdollisuuksista ja usein se on jopa hauskaa. Kun toiminta alkaa, radikaali toivo paremmasta maailmasta syttyy.”

***

Julkaisemme tämän numeron laajana tuplanume-rona, johon sisältyy monia feminististä elokuvaa käsitteleviä tekstejä. Olimme kaavailleet numerosta 3/2025 elokuvaan keskittyvää teemanumeroa, mutta numeroon ei valmistunut määrääjässä vertais-arvioituja artikkeleita. Samaan aikaan artikkeleita valmistui runsaasti muista aiheista. Tässä tuplanu-merossa 2–3 teemattomat vertaisarvioidut artikkelit ja muut tekstit saavat siis seurakseen elokuvanume-roon valmistuneen katsauksen, keskustelun ja kir-ja-arvion.

Tässä numerossa julkaistaan neljä vertaisarvi-oitua artikkelia. Aino Koskenniemen artikkeli tar-kastelee kriittisesti Lindexin *Female Engineering* -kuukautisalusousujen markkinointia naisinsinöö-ritekniikkana. Koskenniemi kysyy, millaisena vaihto-ehdona – ja vaihtoehtona mille – kuukautisalus-housujen naisinsinööritekniikka näyttäytyy ja mitä ongelmia tällä tekniikalla pyritään ratkaisemaan. Kriittiseen kuukautistutkimukseen ja teknofeminis-

tiseen tutkimukseen paikantuva artikkeli osoittaa, että Lindexin mainoskampanja sekä purkaa että vahvistaa sukupuolittuneita käsityksiä teknologias- ta ja ruumiillisuudesta. Samalla se sitoo kuukautis- alushousut naisten vapautumiseen tavalla, joka häi- vyttää rakenteellisia ongelmia ja korostaa yksilön ongelmanratkaisukykyä.

Reetta Haverinen puolestaan tutkii artikkelis- aan suomalaisten hyvinvointivaikuttajien tuotta- mia Instagramin wellness-sisältöjä kiinnittäen eri- tyistä huomiota sen postfeminismiä murtaviin dis- kurssiin. Vaikka wellness-sisällöt osittain tukevat postfeministisiä käsityksiä naisista oman elämänsä uusliberalistisina supernaisina, Haverinen osoittaa, että ne myös purkavat näitä tulkintoja. Hyvinvoin- tivaikuttajat tuovat esiin myös keskeneräisyyden ja epätäydellisyys teemoja sekä neuvottelevat uul- delleen herkkyyden ja hoivan merkityksiä.

Kuten Haverinen kiteyttää, Instagramin well- ness-sisällöt kuvastavat ”naisten kokemaa väsymys- tä ja kapinaa sekä postfeministisiä viestejä että uus- liberalistista tehokkuusajattelua ja suorituskeskei- syyttä kohtaan”.

Paula Rauhala tarkastelee artikkelissaan kriitti- sen diskurssianalyysin keinoin, miten Karl Marxin *Pääoman* suomennos käsittelee työläisiin ja suku- puoleen viittaavia tekijännimiä. Rauhalan analyysi osoittaa, että suomennos tekee naiset ja lapset nä- kymättömiksi ja muuntaa Marxin geneerisen *der Ar- beiter* -termin miespuoliseksi ”työmieheksi”. Valin- nat, joissa sukupuolineutraalien vastineiden, kuten ”työntekijän”, sijaan käytetään ”Työmiestä”, vah- vistavat mieskeskeisiä käsityksiä työstä ja luokasta. *Pääoman* suomennos, jossa jopa tytöistä puhutaan ”työmiehinä”, rakentaa näin Rauhalan mukaan vir- heellisesti kuvaa Marxista yksinomaan miestyöläis- ten asemaa käsittelevänä filosofina.

Tuplanumeron neljäs ja viimeinen artikkeli on Ismo Björnin ja Pirjo Pölläsen kirjoittama, ja siinä tutkitaan hautausmaiden ja haudanhoidon suku- puolittunutta arkea. Eeva Jokisen viittä arjen ulottu- vuutta teoreettisena viitekehystenään hyödyntäen kirjoittajat pureutuvat haudanhoidon sukupuolita- paisuuksiin. Aineistonaan he käyttävät historiallista haudanhoidon opaskirja-aineistoa sekä etnografis- ten hautausmaakuljeskelujen tuottamaa aikalais- tietoa. Monitieteinen, historian tutkimuksesta ja yhe- teiskuntatieteistä ponnistava artikkeli osoittaa, että

haudanhoidosta on paikannettavissa arkisia suku- puolitapaisuuksia: miesten tehtäväksi ovat jääneet raskaammat työt, kun taas naiset ovat vastanneet koristeista, kuten hautojen kukkaistutuksista ja nii- den hoidosta.

”Muiden tekstien” kategorian aloittaa SUNS:n puheenjohtajien Hanna Ylöstalon ja Anna Elomäen kirjoitus ”Sukupuolentutkimus ruokkii poliittista mielikuvitusta”, joka tarttuu samoihin yhteiskun- nallisen vaikuttamisen teemoihin kuin tämä pää- kirjoitus. Puheenjohtajat tuovat esiin feministisen teorian kahtalaisen tehtävän: diagnostisen ja uto- pistisen. Diagnostisella tarkoitetaan vallitsevien suku- puolittuneiden valtarakenteiden paljastamista ja utopistisella puolestaan sitoutumista näiden valta- rakenteiden muuttamiseen. SUNS:n puheenjohta- jisto peräänkuuluttaakin kykyä kuvitella toisenlaisia maailmoja sekä feministisen tiedon radikaalin muu- tosvoiman vaalimista.

Åbo Akademin sukupuolentutkimuksen profes- sori Taru Leppänen luotaa professoriluennossaan ”Möjligheter och begränsningar inom genusvetens- kap” sukupuolentutkimuksen menneisyyttä, nykyi- syyttä ja tulevaisuutta. Omista tutkimuksistaan am- mentaen hän pohtii etenkin intersektionaalisuutta ja uusmaterialismia. Leppänen myös puolustaa tutkimuksen ja ajattelun vapautta kriisien aikana, kiteyttäen luentonsa loppukaneettiin: “[Y]liopisto on paikka, jossa ei vain täydy vaan myös saa ajatella. Olkoon niin myös tulevaisuudessa.”

Sofia Karin puheenvuorossa ”Ei seuraa ilman lehteä?” kuvataan niitä digitoinnin ja avoimen jul- kaisemisen prosessin vaiheita, joiden avulla *Nais- tutkimus-Kvinnoforskning*-lehden ja nykyisen *Suku- puolentutkimus-Genusforskning*-lehden arkistot on voitu julkaista Journal.fi-palvelussa. Lehden vanho- jen numeroiden saattaminen avoimesti kaikkien saataville voidaan sekin nähdä yhteiskunnallisena vaikuttamisena, koska nyt lehden vanhat julkaisut ovat aiempaa paremmin löydettävissä, luettavissa ja viitattavissa.

Feministiseen elokuvatutkimukseen kytkeytyvä Saara Tuusan katsaus luotaa suomalaista tuotan- tokulttuurien ja tekijyyden tutkimusta. Tuusa ar- gumentoi kotimaisen elokuvaa koskevan feminis- tisen tiedontuotannon keskittyneen yksioikoisesti naiskysymykseen ja jättäneen muut rakenteellisen syrjinnän muodot vähemmälle huomiolle. Tuusan

katsaus on ajankohtainen suhteessa viimeaikaisiin uutisiin elokuva- ja televisiosäätiötä koskevista leikkauksista, jotka uhkaavat elokuvatuotantojen monimuotoisuutta ja inklusiivisuutta entisestään (lehden mennessä taittoon leikkaukset oli peruttu kriittisen julkisen keskustelun takia). Tuusa korostaakin tuotantokulttuurien – ja myös aihetta käsittelevän tutkimuksen – voivan joko estää tai edistää elokuvan välityksellä tapahtuvaa feminististä uudelleenkuittelua.

Toisena feminististä elokuvaa käsittelevänä ”muuna tekstinä” lehdessä julkaistaan *The Substance* -elokuvaa (2024) käsittelevä keskustelu Heidi Kososen, Kaisu Hynnä-Granbergin ja Hanna Varjakosken välillä. Naisten ikäyrjintää ja kauneuden ja nuoruuden loppumatonta tavoittelua ruumiskauhun keinoin satirisoinut *The Substance* herätti julkaisunsa alla mielipiteitä suuntaan ja toiseen. Feministiseen elokuvatutkimukseen eri tavoin kytkeytyvät Kosonen, Hynnä-Granberg ja Varjakoski lähestyvätkin keskustelussaan tätä ”feministiseksi mestariteokseksi” tituleerattua kiistanalaista elokuvaa erinäisistä feminististä elokuvaa ja sukupuolittua ruumista sivuavista näkökulmista.

Kirjallisuus

Butler, Judith (2012) *Parting Ways: Jewishness and a Critique of Zionism*. New York: Columbia University Press.

-- (2015) *Notes Toward a Performative Theory of Assembly*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.

-- (2020) *The Force of Non-Violence*. London: Verso.

Haraway, Donna (1988) Situated Knowledges. *Feminist Studies* 14:3, 585–599. doi:10.2307/3178066.

Harding, Sandra (1991) *Whose Science? Whose Knowledge? Thinking from Women's Lives*. Ithaca: Cornell University Press.

Lektioita julkaistaan yksi: Raisa Jurva käsitteli väitöskirjassaan naisten parisuhdekokemuksissa miesten kanssa syntyviä affektiivisia jännitteitä. Kirja-arvioita on numerossa neljä: Utu-Tuuli Jussila arvioi Niina Hämäläisen, Tarja Kupiaisen ja Riikka Taavetin toimittaman teoksen *Joustavat sukupuolet – muuntuvat merkitykset*. Riku Löf, Kuura Irni ja Meri Kilm tarkastelevat Stefania Barcan teosta *Workers of the Earth: Labour, Ecology and Reproduction in the Age of Climate Change*. Sussu Laaksonen arvioi Jaana Semarin ja Leena Virtasen teoksen *Neitoperhot ja pahanhautojat: naiset tekevät elokuvia*, ja Venla Korhonen kirjoittaa Lori Jo Marson teoksesta *Feminism and the Cinema of Experience*.

Tämä tuplanumero on viimeinen nykyisen päätoimituksen toimittama lehti. Vuoden viimeinen numero 4/2025 on näkymättömyyttä käsittelevä teemanumero, josta vastaa vieraileva toimitus. Kii-tämme kuluneesta päätoimituskaudesta ja odotamme mielenkiinnolla, millaisiin uusiin suuntiin *Sukupuolentutkimus-Genusforskning*-lehti lähtee tulevan, vuoden 2026 alussa aloittavan päätoimittajakolmikron luotsauksessa!

Turussa, Helsingissä ja Jyväskylässä 13.10.2025,
Varpu Alasuutari, Sanna Karhu ja Heidi Kosonen

Hill Collins, Patricia (2013) Truth-Telling and Intellectual Activism. *Contexts* 12:1, 36–41. <https://doi.org/10.1177/1536504213476244> (haettu 10.10.2025).

HYT (2025) Statement in Support of Ending Institutional Collaboration with Israeli Academic Institutions. Helsingin yliopiston tieteenekijät – HYT. Julkaistu 3.9.2025. <https://tieteenekijat.fi/en/statement-in-support-of-ending-institutional-collaboration-with-israeli-academic-institutions/> (haettu 10.10.2025).

Junkkari, Marko (2025) Perussuomalaisten ajatuspaja vaatii tiederahoitusta remonttiin ja hyökkää ”wokea” vastaan. *Helsingin Sanomat* 30.9.2025. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000011529292.html> (haettu 10.10.2025).

- Juvonen, Tuula (2025) Sateenkaarihistorian ystävien vaikuttavaa kansatoimijuutta. Teoksessa Alasuutari, Varpu, Kähkönen, Lotta & Juvonen, Tuula (toim.) *Toivoa, vimmaa ja vastarintaa: kirjoituksia queer- ja transaktivismista*. Helsinki: Gaudeamus, 149–165.
- Karhu, Sanna (2017) *From Violence to Resistance. Judith Butler's Critique of Norms*. Väitöskirjatutkimus. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Koskinen, Inkeri (2021) Kannattaako tieteellisestä objektiivisuudesta-puhua? *Areiopagi* 10.8.2021. <https://www.areiopagi.fi/2021/08/kannattaako-tieteellisesta-objektiivisuudesta-puhua/> (haettu 3.10.2025).
- Kosonen, Heidi & Löf, Riku (2024) Pansy Asses and Terrorists: Sensibilities of Anti-environmentalist Toxic Speech Against Extinction Rebellion Finland. *European Journal of Cultural Studies* 28:3, 883–903. <https://doi.org/10.1177/13675494241278931> (haettu 3.10.2025).
- Kotilainen, Noora & Vuorelma, Johanna (toim.) (2021) *Kun tutkija kohtaa vihaa: asiantuntijuus, tiede ja julkisuus*. Helsinki: Rauhanpuolustajat ja Rosebud.
- Laakkonen, Erja & Salonen, Arto O. (2022) Tutkija ja aktivismi: Tutkimus yhteiskuntaa ja maailmaa muuttamassa. *Aikuiskasvatus* 42:1, 4–5. <https://doi.org/10.33336/aik.115548> (haettu 3.10.2025).
- Lakhani, Nina (2024) From the US to Uganda, How Climate Activism Has Been Criminalised in 2024. *The Guardian*. Julkaistu 13.12.2024. <https://www.theguardian.com/environment/2024/dec/12/down-to-earth-climate-protest-new-york> (haettu 20.10.2025).
- Pelttari, Mikko (2025) Suomi putosi akateemisen vapauden vertailussa 38 sijaa kahdessa vuodessa, nyt sijaluku on 47. *Yliopisto* 6/2025. <https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/tiedepolitiikka/suomi-putosi-akateemisen-vapauden-vertailussa-38-sijaa-kahdessa-vuodessa-nyt-sijaluku-47> (haettu 10.10.2025).
- Poutanen, Mikko (2023) Turhauttava tiedekritiikki 1: kansalaiskeskustelua tieteen välinearvosta vai somehuutelua pusvista? *Politiikasta.fi* 23.11.2023. <https://politiikasta.fi/turhauttava-tiedekritiikki-1-kansalaiskeskustelua-tieteen-valinearvosta-vai-somehuutelua-puskista/> (haettu 3.10.2025).
- Pulkkinen, Tuija (2015). Identity and Intervention: Disciplinarity as Transdisciplinarity in Gender Studies. *Theory, Culture & Society* 32:5–6, 183–205. <https://doi.org/10.1177/0263276415592683>. (haettu 10.10.2025).
- Reponen, Tuulia (2021) Tutkijana kapinassa elämän puolesta. *Politiikasta.fi* 1.6.2021. <https://politiikasta.fi/tutkijana-kapinassa-elaman-puolesta/> (haettu 3.10.2025).
- Saresma, Tuija, Jauhiainen, Jenna, Knuutila, Aleks, Kosonen, Heidi & Nousiainen, Susi (2025) Tutkivismin teemat ja teesit – tiedon tuottamisen tavoista, etiikasta ja vaikuttavuudesta. Teoksessa Kurki, Teo, Martikainen, Jari, Saresma, Tuija, Jäntti, Saara & Pöyhönen, Sari (toim.) *Taide tietämisen tapana*. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 137. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. <https://taidetietamisentapana.jyu.fi/s/taide-tietamisen-tapana/page/tutkivismin-teemat-ja-teesit-tiedon-tuottamisen-tavoista-etiiikasta-ja-vaikuttavuudesta> (haettu 3.10.2025).
- TJNK (2025) Häiritsevän palautteen monet muodot. *Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta* 26.5.2025. <https://tjnk.fi/fi/vaikuttaminen/tutkijoiden-sanavapauden-tueksi/hairitsevan-palautteen-monet-muodot-2023> (haettu 3.10.2025).